

صاحب امتیاز و مدیر مسئول

ضیا کولہ آلب

جل - ۱ صافی - ۲۱

نسخہ نمبر ۱۰ فروردین

آب و نہ در اندر

کوچک و محبوبہ

ادارہ خانہ سی

دہلی

حکومت دارہ سندھ

ولایت مطبعہ سی

لنفرانہ : دہلی

کوچک و محبوبہ

مفتدہ بر چیتار علمی ، ادبی ، سیاسی ، اقتصادی مجموعہ

۱۸ جمادی الآخر سنہ ۱۳۴۱ بازار ایتسی • شباط سنہ ۱۳۳۹

مصاحبہ :

مساعہ و مساعہ

کورمک حقمن یوقدر . بو ابگنچی نوم
حرکتدہ . اتہام ، نامی وریلیر اوحالہ ،
یر آدم قناعتدن دولای تحفہ ایدیلیر
فقط ، اتہام ایدیلیر من .
بعضی کیمسملر وارددرک منطقی خطا

بر آدامک بزه یا کاش کوردون بر
احداثیہ منطقی بر خطا ، نانی ایدیلیر
بو حرکتدہ . تحفہ ، آدی وریلیر .
فقط ، بو آدامک بزه یا کاش کوردون
اجہادنی ، اخلاقی رقابت ، موریدہ

ایله اخلاقی قباحتی تهریق ایدمه منزل. قارشیلرنده کی
آداماری یالنگز نقطهیه حقلری وارکن ،
اولری اتمامه قادر واریرلر .

بونلرک شو بولده کی حرکتلرینه
(اینقولرائس = مساعفه، مزاک) آدی
وریرلر . بعض کیمسه لرده ، منطقی خطا
ایله اخلاقی قصورک آری عیلم اولدنی
بیله کارنیز ، بر آدامی قناعتدن دولای
یالنگز نقطهیه قافیش-یرلر ، اونی هیچ
بر وجهه اتمامه یاقشمازلر . حتی بونلرک
نظارده بر آدامک قناعتی - ایستردوخلو
اواسون ، ایسترسه یا کاش اولسون -
دائما محترمدر . یوقناعتده منطقی بر خطا
کورمه لری بوحرمته خلل ورمز ، ایشته ،
وکیلر لوشو بولده کی حرکتلرینه دولرائس =
مساعفه و دینبار ،

بونلکه راز ، هر هانکی بر قناعتک
منافجه یا کاش اولدنی ادعا ایدمه بیلمه مزده
قولای دکلدلر . بولبر اعداده بولونه بیلمه من
ایچین ، المزده کافی مقدارده علمی و منطقی
دیللر بولونمی لازمدر . دیلکه المزده
کافی مقدارده دیللر بولونمیزن بر آدامی
قناعتدن دولای نقطهیه حقمز بو قدر .
مساعفه لی بر آدام اوله بیلمه من ایچین ،
بونخطه ییده نظره آلمه من لازمدر .

بعضی عررلر ، مساعفه و منافجه
اولوقی مساعفه ، یاخود مساح ،
کلملری قوللانمده درلر . حال بولکه ، مساعفه
قرانمزجه ایندولرائس و کلمه نیکه قایلدر .
ایندولرائس ، بر آدامک اخلاقی قصورلرینه
اوز یونق دیمکدر . مساعفه ، هرجهده
عینی معنایه دلالت ایدر . کورولوبوریک
دولرائس ، ایله مساعفه ، آراسته
درن بر فرق واردر . دولرائس حاجی
بر کیمسه ، انسانلری منطقی خطالرنده
دولای اتمام ایتمزده ، اخلاقی قصورلرنده
دولای اتمامدنده کیری دورماز . دیلکه
دولرائس ، مساعفه ایستزام ایتمز . بالعکس ،
دولرائس حاجی اولانک ، مساعفه
اولکامه منی لازم کلیر . ایشته ، بوسیدنی
دولای ، بز دولرائس مقابلی اولوق اوزرده
مساعفه و کلمه نیک قوللایلمه منطقی واردر .
بواکی خصصتک اخلاقی قیمتلری مقیسه
اولونوبجه ، کورولورده مساعفه اخلاقی بر
فضیلت اولدنی حالد ، مساعفه اخلاقیجه
بر نقیسه ماهیقنده در . پیغمبر افندیملرک
عصرده کی مسلمانلر ، راینده اسابت ایلمی
بر مجتهدک اوز ثوابه ، خطا این بر
مجتهدده بر ثوابه مانلی اولدینه قائلدیلر .
بو حال ، مساعفه نیکه بارلاق بر مثالدر .

بر انعطاف دوشه شردی . هر کسی بزی
 برینک اخلاق مزلفه مساعه اید بوردی .
 و تسامح و گله سنگ مناسی و قاریاقل
 مساعه و در . بزی بری قوت و قول اید بکله
 صفتلر آراسنده تسامح واریدی . مثلاً ،
 قوزمه و پولیت منورلر ، مستبد دولت
 آداملر بکله ظالملییه ، بونلر ده قوز و پولیت
 منورلرک هر هرورلو اخلاق مزلفه کوز
 یوم و بورلردی . بوقارش بقل مساعه دن
 دولای زوالی خلق ازیابوردی . فقط ،
 اوروپا تک عایم زده که آشکار دوشنا ظلملری
 نهایت . بزی ملتجه دالمش اولدیمز بودرن
 اویقودن اویاندوردی . قهر مانلرک
 و قهر ان مانلرک بویوک فداکارلارلییه
 وطنلر ، عهد اولسون ، دوشمانلرک بییمز
 آبالرله لک لک کدش قورولدی ، شیمدی
 ایسه ، چابو جان ، اساعلی رزقی ایست بولوز .
 بوتر قیتک باشا بجه شرطلری مساعه تی ترک
 ایتک و مساعه تی محوی رعیتا خائنه کتیر یگدر .

ضیا کله آلب

سیاسیات :

امت تسانندی

مستمانلرک مجموعی برامندر . امت ،
 دجه مشترک اولان انسانلرک مجموعی دیکدر .

و خاکلرده ایسه ، مساعه جیلک نادر اولدینی
 حاله ، مساعه جیلک چوقدر . اخلاقی بر
 انقلاب یایقه چایشدیمز بوزمانده ، وایی
 اهمیتلی وظیفه ده صوک درجه غنا ایتمس
 لازمدر : مساعه جیلکدن یوقی روتون
 صیریللی بزم مساعه جیلک تمامیه صیریللی بزم .
 مساعه ، و اجتماعی حریت و کمال
 اساعلی شرطیدر . اجتماعتن دولای ،
 هر طرفدن ایتملر اوضعیان بر آدام ناصیل
 هر دوشونه بیایر ؟ مساعه اولمایان خاکلرده
 علم . فلسفه کپی یلکیرل رقی ایدمز .
 قرون و خطاده آوروپا ده نجه فاسوفلر
 کتابلرله زار بزی بری یاقیدیلر ، بوسیله
 قرون و خطا آوروپا ، علم و فلسفه جه اید
 زیاده کیرده قاللی رجعات دنیا سیدی .
 آوروپا تک بویوک ای اثریلری ، هپ مساعه تک
 وجدانلرده حاکم اولمستدن سوکرا باشلادی .
 بویکون ایسه ، آوروپا ده یکیدن حاکم اوانه
 باشلایان . مساعه و در . آوروپا کیدکجه
 مادی باشور ، اقتصادی اختراسلر هر کون
 بر آدیم ایلری آیدکجه ، اخلاقی مکوردرلر
 بر آدیم کیری به چکیاورد : بوحاک صوک
 بابجیمین مسموی بر کلامدر . اسلام
 طایفه ایسه ، حکمی حرکت کوزونلکده در .
 مهلمانلر . رواج عسردگی بری اخلاقی

هرمانك فردلري آراسنده برملت، تساندى
 اولدني كي، هرمانك فردلري آراسنده ده
 ديني رتساند واردر. بوديني تسانده
 (امت تساندى) ده دينيار.
 خرسه يالاق مانده، قاتولكار آدى
 برامت، بروقتانلر آرى برامتر.
 خرسه يالاق، اعتقادله عبادتله ده كي درين
 فرقلوق، دولاي برى برندن مستقل ابى
 امته اربلشدر. اسلاميتده ده سنى ونه
 فرقلري وارده ده. بو آريلق اساساً
 سياسي برآرلقتن عبارتدر. بوايى
 زمزمه ك آراسنده اعتقاد وعبادتجه بويوك
 فرقلر يوقدر. بوسيله، اسلاميتده سفيلر
 آرى برامت و شيفلر آرى برامت اولمايوب،
 بومذهبلر ك هر ايكي سنى امتده داخلدرلر.
 اسلام امتي، (اهل قبله) آدينى آلان بوتون
 مذهبلري عتودر، بنا عليه بومذهبلر.
 منسوب اولان بوتون اسلام جماعتلري،
 خليفه حضرت نرئين دينك بويوك امامي طائيفلر.
 شيعه ده، قدار، خلافتك ساطنه
 باغل اولمى، بوحقيقه ك ميدانه چقمه نه
 مانع اولوبوردى. شيعدى، كور و بوروك،
 سنى جماعتلر دينسلوى قدار، مثلاً
 هندستانده كي اسلاميلىك ريشي بولونان
 (آغا خان) دم خلافت ميسله سینه علاقه دار

اولوبور. اسلاميلىك شيعي مذهبك
 ريشه سيدر. ينده زيدلر ك امامي ده شيعي
 بومذهبك ريشي اولدني حاليه، خليفه
 حضرت نرينه افتد اديور. اربايلر كده
 خلافت مقامندن بويوك خدمتله بكمه ك ريشه
 شيعه يوقدر.
 مسلمانلرده بوتون اهل قبله ك رنك
 امت تشكيل اقمى وعينى خليفه سنى مشرتك
 رئيس طائيفه سوك درجه ده قائده لدر.
 چونكه بوسه ورنده، خلافت مقامي،
 اسلاميتك وقتيله باطناسه سياسي اختلافلر
 دولاي سيله آريلش اولدني مختلف مذهبلى
 علمي قوتلر واسطه سيله رلش بويولمى.
 و اسلام اتحادى، آدى وريلن رلشه،
 ايشنه بوديني آكلاشه مون عبارتدر.
 انكيزلر، اسلام طائفي اسارت آلتده
 طونه يلك ايچين رمدن بوي اسلاميتده كي
 بومختلف مذهبلى رى رى عليه تشويق
 ايتمن، تاريخه محور اتخا ايتشلردى.
 فقط، انكيزلر اسلاملى ديني رنفرقيه
 دونورمك ايچين نه قدار چايشديلر،
 مسلمانلر اوقدار بوي ريشه، حقيقتده
 ساد بادلر حوزك، مسلمانلر چه كندى
 آرادى كي اختلافلر و حاله ميسله سوره.
 بومختلف ميسله سینه باشه ديلر و منسوب

سپاسبارك قارشىمى بويوك ركستاخاقدىر .
 انگىزىلر ، متاركەدن سوڭرا بويوك تاختاغا
 ھەرىكەتنى تەبئىي ئىستىدال . فقط نەتىجەدە ،
 بوتون مسلمانلارنىڭ اويانغۇچىسى . اسلاملارنىڭ
 امت تىنىنىڭ آرقىسىدە سەبب اولدىلار ،
 انگىزىلر ، ياۋاش ياۋاش اويغۇدۇن اويانغۇچى .
 بوتون اسلام تائىك كىلىدىغان بويوك
 دوشمان تائىنە باشلادىغانىڭىزىڭىز .
 تىنىنىڭ ، دائىما تىنچ قارشىلىنىدۇ .
 رەقوتىدىر . بوتون آنادىۋاۋ خاقى ئاسىل
 بونان تىنچلىقىنى قارشىلىنىدۇ . قىياپەتتە ، سارىلەرق ،
 قىساق بىر كەتتە خالە كېرىدە ، بويوك بوتون
 اسلام اتىدە انگىزىلر تىنچلىقىنى قارشىلىنىدۇ
 راۋدو خالەدە بىرلەشكەن . بويوك
 بىر مەنىۋى - لايىھە ، وارەكەرى (پروپاگاندا) ،
 اونه كىمى (بوتونلار) دىر . انگىزىلر ، زىمە
 عىكرى ماينەدە رىسالىيەت ، اسلام
 اتى بويىچە مەنىۋى سالاھىيە دائىما اونلار
 ھەربىي قالاچىقىدىر . زىم ، لوزاندە انگىزىلر
 ياپەجىز سىلچ ، رەدولت سىلچىدىر ، دوات
 سىلچى ، ياكىز مەدى سىلچىلىك فەلەتتە
 نىيەت وىرىدۇ . مەنىۋى سىلچىلىك فەلەتتە
 دور دورىماز . اسلام تائىنى ، دائىما پروپاگاندا
 اىلە . بويوك انگىزىلر ، كىچىك چاشەققىدىر .
 انگىزىلر ، مەدى جەلەلدىن داھا پەقەت

اولان بويىچە مەنىۋى ساۋاشدىن قورقۇنۇق
 ايسىتىلىدۇ ، زىمە دوات سىلچىلىك پەلەتتە
 رەدە امت سىلچىلىك پەلەتتە چاشەققىدىر .
 بويىچە باشلىغۇچىسى ، اسلام اولدىلارنى
 مەسلىھەت پەلەتتە وارەكەرىلىك پەلەتتە
 اتمەلەيدۇ . بوتونلارنى پەلەتتە تەقدىردە ،
 اسلام امتىنىڭ تىنىنىڭ كىلىدىغان آرقىسىدە
 وانلارنىڭ تىنىنىڭ چاشەققىدىر .
 انگىزىلر ، دواتى ھەربىي شەرتتە ،
 مەتبەئە مەركەزى ، خىيالىي نىيەت اولان
 اسىي خىيالىيەتلىك شەخس - لايىھە ، سىلچى
 شەرتتە تىنىنىڭ پەلەتتە ، اسلاملار آرقىسىدە
 امت تىنىنىڭ بوزمەتتە موفىق اولدىلارنىڭ دىيە
 قوشمەلەيدۇ . بويوك تىنچلىك ، پەلەتتە ،
 مسلمانلارنىڭ امت تىنىنىڭ آرقىسىدە .
 ھوم مسلمانلارنىڭ نەزەردە انگىزىلر مەتبەئە
 دىن خىيالىيەتلىك ھەربىي شەرتتە .
 اسلام تائىنى انگىزىلر بىر كەتتە دىن تائىنىنى
 مەنۇن بىر كەتتە مەسلمانلارنىڭ مەنۇن .
 كىچىك كۈن لوزاندە كۈنلۈك كۈنلۈك پەلەتتە
 عەلەتتە كىچىك مەتبەئەدە غەلەتتە پەلەتتە
 بوتون اسلام تائىنى ، بويوك كۈنلۈك پەلەتتە
 نەزەردە ، بويوك تىنچلىك ، انگىزىلر ،
 نەزەردە مەتبەئە اولدىلار ، اسلام اتى
 نەزەردە بويوك ھەربىي شەرتتە اولدىلار .

جناب حق ، بوتون مسلمانلری بوشرفه
مظهر ايقين وانكيزلرك توجهنه نائل
هيج رسلان پرافايج ۱

ضياكده آلب

رحمت :

بمقوب قسرى بك

رحمت مؤافقه ، اشنالقم اوزون سنلرك
مصولدر ، چوق اسكيدن رغزتهك ادبي
علاوه-نده پچه ، دوواغه ، تلوتولاره ،
قادىلق وقايدلر مزه-ئاد يازلرينى اوقوشده
اوزماندئيرى ، قلمده بمقوب قسرى امضاسى
طاشيان يازلره قارشى درين رائجذاب دويارم...
اوده اسكيدن حياتى ظاهرندن كورده
برچوق كنج محردلر كي زنكدن ، سوزدن
جيجككن ، قبه و جهادد بحث ايدردى
بر آرائق اوى كورولموش خرافلردن بحث
ابتدى بويابنجى اولدينى قادار بزه ضريب
كلن موضوعلر ، محردى سوه نلرى تلاشه
دوشيردى . اوني برچوقلردى ده ، چقه-ماز
رسوقاغك باشنده ساندلر . چوق چكمندن
زنكدن زنك كرم محرد ، آوده-مندن
برافدينى متلافي ، شائقين برچوق قيسملرك
دوشونوشارنده آلدانهلرينى ابلت-بندى .

اوشبمدى ، حيايك لذيافتى كورده برسامدر .
اونك اويايق ، چالاك روسى ماورالرده
دولاشان برسياحدر . يقوب قدرى اقليملرك
اسرارينى دويان ، طوراغك ازلى وقوسنى
آلان آقاچلرك خشيرديسندن مناجيقاران
برحمت-اسيقدر . چشيد ، چشيد شعرلرك
عصاره-سنى امدى . روحنه مارض اولان
دري برپورغونلقدن سوكر ، آنجق بر
نقطده ماجاه بولايلدى . . . رحمت :
بوازيله اوني حيايك بوتون چركي اولان
شيلريه ، عصيانكار كورپورز . سوك فلاكت
اوزرينه اسكى چاشفيسى قائبدين استانبول
ايچنده ابداع ابتديكى آرده كي نامهك روحنى
طرى ، طرف دولاشد بريور . فقط
باشك ، اميدسزلكك هائله ايچنده
چيرينان قبلرلك هئانكي برصيه-يى اونك
چيلاق روحنى تطمين ايدميليبر . . . ناق
آيلرحه نهرورحنه بر آشنا ، نده قليمه بر
اوردى بولايلور . بويوك بردافه كي
يوكسوب . آلچالان اطرافه يابيلان انسانلرك
لانديسنى دويديور . وسانك چناق قاه-ده ،
قاه-مايوده ، قافقاسياده چكيلان عذاب ،
كوردان هائىتر عاجملره صترق مملكتلر ،
سوشى و-ولديكنه شيملايه قادار قانع
اولديش بوانسانلر ايچين نعل ائيش

قدری رحمتله ادیانزه یکی رفوفو ، یکی
رشریت یکی والای برنور کنیریور .

علی رحمت

اجنایات :

قیمت نفسیمی ، یوقسه شیئیمی ؟

برشینک مقدس ، کوزول ، ای .
دوغرو ، قائملی ، پاده آغیر-فتلرندن برقی
خاژ اولمسی ، برقیقه مالک اولمسی
دیگدر . بکندیگمز ، سودیگمز ، آرزو
ایندیگمز شیلره ، بوقیمتلردن برینه ، ایکیگنه ،
یاخود برقاچه مالک اولدقلرندن دولای
انجذاب دیوارز . مثلاً حجرالاسودى برزمانلر
(قرامطه) طائفسی ، مکر ممدن آغیردیلر .
اوزمان مسلمانلر برمیليون خروشی و بره دك
بوطائشی قرامطدن کیری آلدیلر . بوطائشی ،
ساتون آللهرق اسکی برینه قونوانچیه
قادار اسلام امتك وجدانی راحت ایغدی .
بوطائشه بوقادار قوجه کوسر بله-بک-بی نه در ؟
اسلام غصه لرینه کوره اولنک ، یارک
یعنی مقدس طایفه سیدر . مردن ،
خصوصی برامت طرفندن مقدس طایفان
برطام اعتقادله عبادتلك مجموعیدر .
مقدسات ، دینی قیمتز اولدینی کهر ،
حسنات یعنی ایسلکرده اخلاقی قیمتلردر .

دکدی ؟ شیمدی کوشده ، بوجاقده سنین
عایل ، مفلوج سقط انسانلر هپ بونلر
ایچین بوبله متروک بره انقاض اولمش
دهیدیلر ؟ لوند ، صبیح باقیشلی کوربوز
کنجلی ، حدوده ، ثلومه آفیشله ،
نوازشله کوندرنلر بونلر آراسنده دکدی .
سانک ، استانبولده هیچ رشی اولممش
کبی خاقی ساکن ، شندی بوجالنامک
روح درمالهور . اوچوق سودی
استانبولدن ایگرنیور . عشقه کوسور .
قلبه برضبت کایور . کوکلی اووتاجق
برر آرایوردی . برآن کایورک : بر
آنادولو سودامی ایچیه ، ایچین اوخراب
آواره قلبی دیدیکلر یور . آنادولو ایچین
قاینده برودا تونبور . استانبولی ترک اییدبور .
آنادولوبه کچبور دیگر بوتون حکایه لری ده
درن برکوزلک عتیدر . بقوب قدری
بکک - حرلی اسلوبی سایه - ندن ترکیمنز
ساده قالدله هرجه ده یکی برشرك نظر افکله
روحی صاریور . آووج . آووج بک رحالک
نازه براتی برمنهندن سرن واسپارلی
زلالی صونیور . شیمدی به قدار هیچ بر
کیمسه مشکوف اولمایان برطالک قوری
آچبور . رحمت اوطله برمدخلدر . بقوب

یعنی ، اشیاك مادی طبیعتنه استناد ایدرلر .
بومعثلینی (فلسفه دوشرو) عنوانی
مقاله مزده ایضاح اتمش اولدیمزدن وراده
یکدن بحث ایتمه جگر .

بهضیری طرفندن اقتصادی قیمةكده
مادی عد اولوغمو . فی قیمة اولان
صیق رابطه دولایسه در واقعا رجوق
شیلر قائدهلی اولدقلری ایچین اقتصادی قیمة
مالکدرلر . مع مافیه ، برطاقم باشه شیلرده
واردرك بالکز دینی قیمتدن دولای اقتصادی
برپایه مالکدر . حجرالاسودك مسامانلر
طرفندن برملیون خروشه ساتون آلمی
کی بعضی شیلرده اخلاقی قیمة
دولای اقتصادی قیمةیر . دد لرون قالم
برقائه برتذاری یا باجی اوره کچمسه ،
اشتراسی ایچین بیکارجه لیرا ویرله یلیر .
برطابونك بیکارجه لیرایه صایامه سی
بدیی قیمةدن ، نك نسخدن عبارت
یازمه بر قذابك بوبوك برمبانه ساتون آلمی ده
معاملوی قیمةدن دولایدر .

بو حاله نظراً ، اقتصادی قیمة اکثریتله
دیگر قیمتلر مشترك بر اولچوسی وظیفه سی ده
کورمکده در دینله یلیر .

فقط ، حقیقته ، قیمتلر بری برینه
غیر قابل ارجاع اولدیندن ، اقتصادی

برآدامه ، رایشه ، بقاعدهیه این دیدیکمز
زمان ، اولره اخلاقی برقیمت ویرمش
اولور . کوزله کورده بدیی قیمتدر . بر
چیکه ، برطابویه ، برشمره ، برقیمةیه
دولایمنز انجذاب ، بونلرک بدیی قیمتلرندن
دولایدر . عشق و دوستلق صورتنده کی
انجذاب اولور بدیی قیمتلرک انجذابدر .

برکنابه ، برطامه ، بردتوره کورتدیکمز
قابلده ، معاملوی قیمتلرندن دولایدر .
برماکنیه . برعلاجه ، تهکنیک بقاعدهیه
کورتدیکمز رغبتده فی قیمة دولایسه در .
معاملوی قیمة (دوشرو) گامیه ، فی
قیمة ده (قائدهلی) گامیه اقامه ایدر .
اقتصادی قیمة ده (بر) تعبیرله قائه اولور .
مالک ، انجینك ، دانته لارک ،

کورکلرک فوق الحد برمالی اولماسی فی قیمةندن
یعنی قائدهلی اولماسندن دولای دکدر .
کونشك ضیاعی ، هوا ، صو کی شیلر
صوکدوجده قائدهلی اولدقلری حالد ،
اقتصادی قیمةندن یور (بر) دن محرومدرلر .
بونلر حقیقه یا بیلحق اک مهم تدقیقی
اولا قیمتلرک مادی اولوب اولما یقی . ثانیاً
قیمتلرک شیئی اولوب اولما یقی آرامقدر .

ذکر ایتدیکمز قیمتلر آراسنده بالکز
معاملوی قیمةنه ، فی قیمة مادیدر .

قیمت باشد. هیچ بر قیمت اراکه
ایده من . مثلاً بر مصحف شریف ساون
آله منی زمان بدلی قاج غروشدردنبیل من .
هر به منی قاج غروشدردنبیل . چونکه .
مقدس بر شی و مناری طرفدن هیچ بر
بدل . مقابلنده ساله ماز . اخلاقی . بدنی .
عامی قیمتلی حاز اولان اشیا به عین
ماهیتند در می یا خود طائلی ر بارکار
میلارله آتود . مقابلنده ساله ماز نفس
بر طابوگ ساون آله منی ایمین و بریان
بوکسک . مبلغ . هیچ بر زمان اوتک
حققی بدلی اوله ماز .

دوان و طیزی نورناران . معجزلی
فهر ما ندره علی الاله مأمورلی درجه سنده
ممثلر و برینورز . اگر معش . ترجکدن
خدمتک بدلی اوتلی لارم کسه دی . و ذانک
خدمتلی اودومک . یروزیگ یون قملری
کافی کلدی . حققی بر ستمکاره فداکار
بر مأمور کی حققی بر طلکده خدمتلی
بارا اله اولچله من دیمک کدنی . اخلاقی .
بدنی . معنوی خدمتک انصادی بهارم .
اونک معنوی قیمتلی لوسترمه معنوی
قیمتلی . اولچونکدر . مقایسه ایتمکده
ری برینه ارجاع اولونمقدن مزهدرلی
شیمدی کلم . قیمتک شیمی اولوب

اوله منی مسئله منه . بعضی فیا سوفر به
یونون قیمتلی نفس بدلی . شیمی دکدر .
یکی سوسیولوژی بونکده عکسلی اثبات ایده رک
فلسفه یو بولک بر خدمت ایدی سوسیولوژی به
کوره . قیمتک هیچ ربمی فردلک اراده منه
تا بم دکدر . رافانک بر طابوگه مالک
ولان بر جامل آدم - رسدن هیچ ذوق
آلماقه برابر - بو طابوگ بر قیمتلی حاز
اولدنی بیار . الماسه . ایچی به و نجوق
نظریه باقار بر کیمسه . بونکده خارجه
ووک بر قیمتلی اولدیفندز بی خردکدر .
بونک دلیل شودر که آدمی الهیه کچن
نه مشهور بر طابوگ نهده . بالماس یاخوه
ایچی کردانلی سواقعه آغازلی . بونکده
گندیلری ذوق آلماقه برابر . خاق نظرند
یووک قیمتلی حاز اولدقارینه بتم و نلری
یووک مبلغر مقابلنده صانع ایتلر .

قیمتک نفی اوله منی فردی اوله منی
دیمکدر . قیمتک شیمی اوله منی ده . اجنای
اوله منی دیمکدر . فی الحقیقه اشیا ک قیمتلی
فردی دکل . اجنای ر .

قیمتلی عمومیتله افکار طامیه مسنددر
بر شیمی مقدس . این . نوزل . حتی
دو غرو و قائده طابوگ ابتدا افکار طامیه
فردلی بو قیمتلی افکار طامیه حاضر

نه قادر تجيل ايدیورسه، انكز لرله بونا ناياري ده
اوقادار تامين ايدیور .

مع مافیه ، بو دو بقولری يالکز اسلام
امتنه منحصر ظن ایتمه لیدر . جهان
افكار عامی دیدیکمز او نامتنه و جدانده
قورکلری تجیل وانكز لرله بونا ناياری تامين
ایدیور . انكازره ، جهان حربنده کی
حقصر مظرفیته نشوه یله حالاسر خوش
اولدینی ایچینی بوايکی بین الملل افكار عامه کی
کندی عامنده کی فطی حکملری دویه میوره
او درجه ده رسمله مشکه ، بوجهان شول
افكار عامه لرك تقدیس ایتدیکی قهرمانلری ،
لوزامده کی مرخصلریک هذیانلرله چور و نه که
چالیشور : نه بوبوک غفلت !

ضیا کوك آلب

دیاربکر آبدلرندن

اولو جامع کتابلری

(۱۴)

۷۳۵

سنة

بو کتابینی کورک ایچین بلدیبه اجزا
خاله سنک اوکندن سهای بازارینه کچرکن
باشکزی ، جامع دیوارینی کورده جک

بولورلر . حتی الماس ، ایخی کی باده
آغیر شیلره ، بدیی و اقتصادی قیمتلری
ویرنده افکار عامه در . افکار عامه فردلرك
اجتهاد و اراده لری خارجنده اجتماعی بر
شایدنر . بناء علیه ، بوشائیده استناد بدن
قیمت لرك ده هم شیتی وشائی همده اجتماعی
اولمسی لازم کایر .

افكار عامه، عامه نك كو چوك و يا خود بويوك
اولدینه نظراً ، محلی ، ملی و بین المللی
اوله یایر . بر هوقده ، شخصلرك قیمتنی
تمین ایدن محلی افكار عامه اولدینی کی،
بر ملت ایچنده دولت آداملریك یا خود
علم و صنعت متخصصلریك قیمتلری تقدیر
ایتدده ملی افكار عامه در .

فقط ، داتلرده فردلر کی خارجی بر
افتکار عامه نك مرابعه می آلتدده در ماتمز
بوکون ایکی تورلو بین المللی افكار عامه نك
سامت افكار عامه یله جهاز افكار عامه نك
وجودیتی حس ایتدکده در ، وطنمزه کی
قهرمانلر یالکز وطنداشارمن طرفندن
دکل ، بوکون اسلام امتی طرفندن تجیل
اولوغده در . بوکون ، بوکون اسلام عالی
بر تک وجدان کی دو یور، دوشونو یور ،
اراده ایدیور . بوکون وجدان اسلام امتنك
افكار عامه سیدر . بو افكار عامه، ماتمزی

وجهه . صاعه و بوقاری به چه و یرمک
گافیدر . کتابه ، اوزری قورشون او حمله
قابلی اولان اصل جامع چایه ننگ شرقه
باقان دیزارله تشکیل ایتمی مئشه نام
بر سطرله بوسطرك رسولی آشاغینه
باشدیرلمش بر سطر پارچه سندن عبارتدر
ونسخه یازیايدر :

بسم الله الرحمن الرحيم جدد هذا الخايط
والمنازل في أيام مولانا سلطان الملك الصالح
شمس الدنيا والدين ابن مولانا السلطان
الشهيد المنصور اعز الله انصاره وذلك
بالإشارة العالمة الملوكة المالكية والحسامية
حسام الدنيا والدين حرس الله تعالى وذلك
بظارة العبد الفقير الى الله تعالى الحاج مجاهد الدين
بن صلاح الدين بن سيف الدين في سنة خمس
و ثنتين وسبع مائة .

کتابه پک بوکسه کده اولدیفندن
(سیمائیه) کلمسی (خیمائیه) کی
کورو نور فقط بشیوز سنه لرده بورلده
کوفی یازی قولالاش واسلانس کورولمه مش
اولدیفندن شهمز کندی کندیه حل
اولونیور .

هر حاله کتابه ناک قونولسند کی مقصد
ردیوارک و بعض اوطه لک بکیدن پایدیفنی
آکلاغ قدر .

کتابه ناک شمدیکی شکی و بولوندیفنی
دیوارک حکمدارله لایق ردیوار اولمامسی
بونک اصلی یری بورامی اولدیفنه دلالت
ایدیور ، احتمال کتابه داها صوکرالری
پایلان بویوک تعمیرده بورایه قوش اولماید
اگر کتابه ناک یری هیچ دیکشمه مشه او حاله
شمدی اوراده کوردیکن دکاتلار کاملاً
برر منزله یه بولجارد وطایه مخصوص
اقامت محلی اولدیفنه شهمز قلیور .

کتابه یی (ایغزیه = اردین)
آرتقیل ندن (ملک شمس الدین صالح کبیر)
نامه بورایه وضع ایدن (مجاهد الدین) ک
کیم اولدیفنی او کرمه مند . (بویوک
شمس الدین صالح) دخیلن آرتقی حکمداری .
معاومدرک (۱۳) نوووله کتابه ناک صاحبدور .
کتابه دکی (بن سلطان الشهد المنصور)
قیدی شمس الدین صالح بابای بیجم الدینک
شهمز داها حوق سوله ن ، برآدی ده
(ملک المنصور) اولدیفنی و کندی ناک شهید
ابدلیدیکنی زه آکلائیور .

(۱۵)

سنه ۸۷۴

بوکتابه اوزون حسن عابدرد و دیاربکرده
آقی قویونلارک هیچ براری اولدیفنی ظن

شمدی کیمه نك توره ميه چكى برده
اولونار بوكتابه اوزون رزماندن برى بر
اخير آفاجنه نولى قالمشدى .

جامع حاويله نك ضرب قابله نندن
چچه بايرده بى خانه نيتك اوزره سوله
دونلورسه سول قولده جامع بناسنك
ييتديكى بردهكى ايلك قابو كنهك بولوندينى
رل قابو سيدر . شمدى بوش اولان و سار
برمنظره كوستون بوقالى بر ، احمال اولجه
اوقاي برمنظر نغدى . ائال ويسان اوزولونك
وبلكه داها باشقه نيك ره شمدى ميدانه
اوليان فهرلى ، احمال ورايدى . فقط
بوگون برى قارمداجه بىنى اوكره نك
قابل دكلر .

(۱۶)

—

جامع حارسيدر خلاره بيدر رالفك
باشندهكى بوو حجر نك نوشه سده او ،
ظريف برتون باشدى اورايده ، احماله
توره ، شادرواك ويا حوضك سوبى
آقئان ذات طرفدن اوچوك مهابادهكى
نسخ ماريلره يازدرلمش بر كقابه داها
كودولور ، فقط ارقادار بولمش كه نازيخى
حقى سارلى ييه بللى دكل اوفونه بيان
رلى شودر :

ايدنارلك بوغلنى ابطال ايدم چك بر ايدم اولدينى
ايچين بك قيمتلى در [۱]

كتابه اولوجامده شمدى شافيدك
نماز قبله قلملى طرفك قبله جهته طهاريدى
بوش ، اطرافى پالى واوستى آچيق برده
جامع نجره لر نك اوسقنده در ولسه
يازمشدر :

بسم الله الرحمن الرحيم انعامه مساجده
من آه ن باله الى آخره امر مسله واقق عليه
من ماله ولانا السلطان الملك العادل العالم
العايد المؤيد المظفر المنصور البابادور حسام
الدنيا والدين سلطان الاسلام والمسلمين قاهر
الفجرة والمنوردين ابو النصر حسن بهادر
ابن على بن عثمان خلداه ماله ولسه
واقض على المالمين له واحسانه ذلك فى
سنة اربع مئتين وثمانمائه على يد عبد الشيع عيسى بن
الشيخ ابراهيم الدوى [۲] رحمه الله . [۳]
بومهم كتابه نك ياولدي ديوار بر
حكمرده همبله يايماش ديوارده كره ميوره
كتابه نك اساساً فونولدينى ديوار ، ظنه
كوره ، بوديوار دكلر .

[۱] اوزون حسك سولورده دورت
كتابه سى داها كودولور .
[۲] بوبله يازمشدز .
[۳] بوراده بر قاج كله اوفونه ميور .

المال [۴] المبارك المدا
الله تعالى عرين
نفع عليه

بودن سورا عثمانی دورینه ماند
کتابه لر باشلابور

خلاصی

اوروپاده کی اجتماعی بحرانک سببی

اون دو قوزنجی عصرده کی اوروپاده
سوسیالیزمک بویدک برانکشفه مظهر اودی.
ایکی اقتصاد نظریه لری . حقوق نظریه لری
تزلزله اوغرای . بر جوقی اختلاله داخل
حرکت آهوله ندی . وقادار عمومی ،
بو قادارده دو سولار حرکت مانع سنی
اوله مازدی . شسبه سن . بو حریمک ،
اجامی شایسته دن دوغمنر طبیی - بیلری ،
اوله حقدی

مشهور اجتماعا بحیردن دور قایم ،
دور بانک - بیی اقتصادی تکاملک معروض
اولدنی رغیر طایفه لیکده بولوبور . فی الحقیقه ،
اقتصادی تکاملک صفحه لری حقدی تکاملک
صفحه لرله مقایسه ایلدنیجه ، اقتصادی تکاملک کی
رغیر طایفه لیک کندیلک قدر کوز چار بورد

[۴] بویه یازمشد .

حقدی تکاملک رنجی مرحله سی
(سمیه حقدی) در ، دورده مهورلری
نده جمیعده حقدی برحق بولاند . سمیه
حقدی سولاری بویولک عاقلیه ، اورته
عاقلیه ، کوچولک عاقلیه والی نهامت فردلره
قادار انقسام ایلدی .

سمیه حقدی بر طرفدن بویولک آشایی
ده غرو اینرکن . دیگر جهتدن ده بوقاری
دوغرو چاقوردی . خصموصی حقدی
ماهیقده بولونان سمیه حقدی قدر
حقوق دوغدی . ایکی تورکلرده عمومی
حقوقک ابتدا (بوی) لورده دوغدنی
سولرا سیراسیله کوچولک ایل ، اورته
ایل ، بویولک ایل زمرلرین کچرک
خاقانی و تهاب ایلخانلق دایره لرله قادار
چقدی (تورک دولته تکاملی) عنوانلی
مقاله لر مژده کویتر شدک .

بو حقدی (استقباله) (ملنار جامه سی) یته
قادار چیقماز ، جفی نه معلوم ؟
اقتصادک تکاملده بویولک ایکی جهتی
اولسایدی . اقتصادی تکاملده بر خسته لری
واردی . دوغرو اولمایه جقدی . فقط ،
اقتصادی عمل بویولک ایکی جهتی اولور
وقوعه کلدی . فی الحقیقه ، ملکیت ،
ایتمه سمیه آرا مژده مشترک ایکن ، سولاری

بر عدالت تشکیلاتی ده وجوده قلمی ایچندره
بو کونکی سو-یالیزم بحران و وجوده کلددر .

ضیا کوله آلب

حکایه :

— کویلو احمدک عشقی —

احمد ، دیاربکره اوج ساعت مسافده
بر کونده اقامت ایده ردی . سوز و حقی
طانی بر کمنجیدی . فقیر اولدینی ایچین
ایرجه چیفت سورمه زدی . انجق ، زنگین
چیفت جیلرک ایلک بهارده جیوانلریق اوتارمن
صوک بهارده خرمندر سامان طاشیر ،
قشینده جوبانلق ایده ردی . هنوزیکرمی ،
یکرمی بش یاشلارنده اولاز احمد بورولاق
بیلمز بر اشقیافله چالیشیدی . . . ارادن
نه قادر زمان کچدی بیلده بورم . اولک
جوان نظرلری اطرافنده یاشه ، ملاله
بکزمور مورخقلر سیرالاندی او ، کونده
برازدها زیور ، رنگی سولبور ،
ازلیوزکی اوموزلری دوشوک ، ایاقلری
درمانمزدی برچوق کنجارد کوردون
بوکی علامت احمدن سیاننده ده باشقه
برقله قلبه و قوروردی . بو حال کیندکجه
مراققی . وجب اولیوردی .

بر کون پیکار باشنده اوموزلرنده دولو

کرک مالکیت ، کرک اولک یرینه قائم اولان
میراث کیندکجه دارلاشان حائله دأره لرینه
انحصار ایتمک باشلادی . مثلا اوسترالیا
عشر تلمنده سمیه فردلری وارث ایکن ،
جاهلیت عربلرنده میراث عصبک الی
سلاح طوتان قسمته انحصار اشدی .
اسلامیت میراثی (اهل فرائض) ه حصر ایتمک
چالیشدی ، آوروپاده ایسه ، میراث دأره سی
(عیال) ه ، یعنی بابا ، آنایله چوجوقلرینه
قادر دارلاشدی . مالکیت ایسه بوس بوتون
فردپاشدی .

اقتصادک (فرد ، دوشرو) اولان
بوتک ملنه مقابل ، رده (جمعیه دوشرو)
رتکاملی اولقی لازمدی . فردی مالکینه
قارشى رده اجتماعى مالکیت تأسس اتمه لیدی .
فردی استحصالک یاننده ، برده اجتماعى
استحصال بولونمالیدی ، خلاصه ، فردی
اقتصادک فوقنده بر اجتماعى اقتصاد
تشکیلاتی وجوده کلهرک فردی استحصاللری ،
تداوللری ، اقساملری ، استهلاکارى
تنظیم چالیشمالیدی . ناسیلک حقوق عامه
تشکیلاتی کندی حیاته انکشاف ویرمکله
برابر ، فردی حقوقک تنظیمنه وعدالت
دأره سنده جریاتنده چالیشیر . احواله
حقوقى عدالت تشکیلاتی کی ، اقتصادى

ایک سو دس قسمی بوکله عشر کلیوردی .
 همان یاشادم . ایلک سوروشمده ، کونشک
 قیزغین آنشلیله یان جهرمه - نی خفیف
 برینک بورودی . دستینی یره برافندی ،
 الاربی اوروور . صاف کورلی اوردک
 عجوب یره بائیوردی . ارتق فرست
 کلندی روحی کیرن دردینی ، آجیسی
 سوردم . ابتدا - وایله مک ایستهمدی .
 اصرار ایتم . سویله یاجک کبی اولدی .
 هر نه دسه اغرینه قادارکن سوزلی تکرار
 یوقلندی . سنز ، ساکت تکرار دستیلربی
 اوموزلرینه آلدی . یاواش ، یاواش
 اوزاقلادیم . اوکوندن سوکرا هر
 کوروشمده جهره - سنده ها قویو بورو .
 شوقلرک آرتدینی کوریهوردم . آیلر ،
 سینه لرجه کسکین ، اریدیچی اضطرابی
 - سویله بهمدی . احمدک بو حال کویده
 برچوقلرینک ده دققی جلب ایتمشدی .
 ارادن ایچه زمان کچدی . برکون کویک اخنیاری ،
 موسی یانمه کلدی . . . مسئلهنی آچدی .
 احمد ، مختارک قیزی فاطمه - نی سویوردمش .
 کویک ایلری کلنلرندن برقاچی بو حال اواقف
 اولمشار قیزی بابا بدن ایستهمش . اوده
 احمدک فقیرلکدن بختله رد ایتمش . . .
 بو آجی خبری دوپان احمد ارتق

چایشامیور . قوبونلری اونارمق ایچین
 چوله کیتدیکی زمان حیوانلری باشی بوش
 براقیورقاول چاییور بعضا کده دالغین ، دالغین
 دوشونورکن - ورو داغیلوردمش بوسوزلرله
 ارتق احمدی چومانقده قوالا نامایا جقلربی علاوه
 ایندی احمدک - مصومبتنی بیابوردم فقط
 برتورلو اختیار ایقناع ایدمه دم نهایت احمدک برینه
 باشقه ریسنی طورتدیلر . اوارق کویده بللی باشلی
 هیچ زرایش کورمه یور . آتقیا سرسری ،
 سرسری ، دولاشیوردی . بعضا پکار
 باشارنده فلیه دو قونان - سویله عشقه ، فرقه
 دائر آجی ، آجی مانیلر سویله ردی . بمضاده
 جوز آجینک قوبوو سیرین کولکیمی
 آلتیده اوبرنورلو اندی برافادینی قوالی ،
 چالاردی . . .

ارادن بر زمان کچدی . کویک زنگیلرندن
 رستم آفانک اوغاونه فاطمه ک نشانلاندینی
 دوپولادی فاطمه ابتدا موافقت ایتمش فقط
 بابا - سنک اصرار ، تهدیدینه دایا نامایه اراق
 ناچار راضی اولمشدی . احمدک زمان زمان
 سرت نظرلرله رقیینه باقدینی کورن
 کویایلر ، صرف رستم آفانک خاطری ایچین
 احمدی بوسه وتون کویدن قوغدیلر . . .
 ارادن سنه لر کچدی . احمدک سوز و سازی
 اونودولدی . هر پکار باشنه کیتدیکم زمان

جويز آقاچنك آلتندە دفن ايدله. في وصيت
اغش . . .

بوني . . . موسي بك نر بكارده
ايكي دامه ندهمت ياشنك بارلاميني كودم .
او كوندنبري عشق ايچين قديره، قديره
تولن ، احمده فائد رسوز اچايديني زمان
پوتون كويليك نو كسلرنده . و آهك قايارديني
حسن ايدرم . . .

علي زهمت

تصحیح

(۳۰) نجی نسخہء دہ دوزء انوکز :
پاکبشاغلہ بی دہ دوزء انوکز :

صحیفہ ستون سطر

۹ ۲ ۹ (قافلاماند) دکل
(قالفاماند)

۱۰ ۱ ۱۶ (نسیمہ ستیلا) کل
(نسیمہ ستیلا)

۱۰ ۲ ۱۶ (الفانی) دکل
(الفانی)

۱۱ ۱ ۸ (نسیم) دکل (نسیم)
(نسیم) دکل (نسیم)

۱۱ ۲ ۶ (ابیخارہ) دکل
(ابیخارہ) دکل

اولئك ياتي ففاني ايشيدبر كي اولور .
قارمدين قام سولاردى . اراق كويليك
توهم ايتديكي تراكمه زالى اولماشى
احدك جوار كويزك برنده ساكني اوسو
ياشاديني دويولاشدى . . . آرادني اوج سغه
كچمشدى . حيزرك صبحاق كويزيك
برنده ايدى . كويه كندم اوزون ساعترك
يورغونلغي راز ديكاندرك ايچين جويز
آقاچنك سرين كواكه سغه قووشمق ايچين
خيزلى ، خيزلى يوريوردى .

قولالارمه چاربان برسى نى رازتوق
ايتيردى . ديكندم برسى اغلايوردى .
سرميله ايلرلهم . جويز آقاچنك سرين
كواكسى آلتندە ياشيش برمرارك ووردينه
برقايين قايانش اغلايوردى . اياغمك
چقاريني سدر باشي قالدى . حيرتلهماقم
وقادين قالميدى . نيمك مزارى اولديني
سوزدم اوھ جعفران برمسله احدك ديدى واوزا
قلاشدى بالاخره كويه كندم هر كسده كوايه لاشي
درين برحمت حسي واردى . حوادني
وبرمكه عجله ايدن . موسي نى كوريمز كورديمه
كافى . سوالي بلكه مكسرين . سويلدى بزم وديني
اندندن سوزا احدقا يلهده كوشش بجهرى
سباحلره قادار عبادت ايدن زمان . و ان غلامش
ئرلهجكه ياتين سوكايميك اوچوق سوديكي